

Ur *Flamman* 29 augusti 2012

Det nederländska socialistpartiet (*Socialistische Partij*) har gått fram starkt i opinionen och är allt närmare en valseger, med stöd från framförallt arbetarväljare och invandrare. [Foto: Renk Knol]

Lennart Kjörling

Holland kan få vänsterstyre

Europas största parti till vänster om socialdemokratin, Socialistiska Partiet (SP), finns i Nederländerna. Det är givetvis viktigt att titta lite närmare på ett sådant parti och detta avser marxistarkivet också göra. Följande artikel är från Vänsterpartiet närstående tidningen *Flamman*. Fler artiklar kommer inom kort – *Marxistarkivets Red*

Socialistiska Partiet i Holland har gått starkt framåt i väljaropinionen inför valet den 12 september och har en klar chans att ta över posten som premiärminister. Framgången bygger bland annat på att man tagit väljare från det främlingsfientliga Frihetspartiet.

Tiny Kox är ledare för det Socialistiska partiet (SP) i senaten. När *Flamman* intervjuar honom menar han att det redan nu är klart att de kommer att bli vinnare i det val som genomförs den 12 september. Den ekonomiska situationen är komplicerad.

– Vi är som den större delen av Europa i kris, tillväxten står stilla eller går snarare något tillbaka. Arbetslösheten som traditionellt är låg hos oss stiger, är mer än en halv miljon. Konsumenternas och arbetsgivarnas tillit till ekonomin och politiken är låg. Att arbetsgivarna anser det är märkligt eftersom vi har den mest högervridna i regeringen landet sedan andra världskriget.

Att tilltron hos arbetarklassen är låg är inte så märklig eftersom regeringen hotar med massiva avskedanden. De menar att det är bra för ekonomin att avskeda folk liksom att sänka lönerna. Löneskillnaderna i landet har redan accelererat. Pensionerna är hotade, redan nästan år påbörjas en gradvis höjning av pensionsåldern från 65 till 67 år. Regeringen planerar också att skära ned anslagen till hälsosektorn med 7 miljarder euro och till det sociala området med 9 miljarder. Bakom detta ligger krav från EU om att budgetunderskottet måste minskas till tre procent av BNP.

– När vår partiledare Emilie Roemer sa att han inte skulle gå med på EU:s krav ledde det till ett ramaskri. Finansmarknaden skulle förlora förtroendet för oss sa man, men han kontrade med att för honom var väljarnas förtroende viktigast.

EU-kritik

SP är mycket kritiska till den åtstramningspolitik EU förespråkar, den leder bara till att krisen fördjupas. Krisen beror inte på underskotten i de olika ländernas budgetar utan på att finans-

marknaderna släppts lösa. Tiny Kox menar att de rika länderna i norra Europa nu har ett speciellt ansvar för att leda oss ur krisen.

– Det är länder som Tyskland, Sverige och Holland som har en skyldighet att investera, inte bara för sin egen skull. Länderna i södra Europa kan inte ta sig ur krisen själva för, de har inte de resurserna, vi måste hjälpa dem.

SP har varit kritiska till nödlånen till krisländerna i söder. Partiet har anklagats för att agera själviskt.

– Vi vill hjälpa Greklands folk, men det gör man inte genom att öka på deras skuld. Istället borde delar av skulden skrivas av. Som det är nu gör de en sväng runt Akropolis och återvänder till tyska, franska och amerikanska banker.

I Holland föreslår SP satsningar inom byggsektorn och miljöområdet. Nedskärningarna förläggs till dyr byråkrati och överflödigt administration. Är inte detta bara den vanliga vänsterpolitiken. Kan den verkligen lösa krisen?

– Det är i alla fall bättre än det de nyliberala partierna föreslår, det fördjupar bara krisen vars förslag fördjupar krisen.

Ansedda *Financial Times* konstaterade nyligen att SP:s förslag inte är anti-europeiskt utan en keynesiansk lösning på krisen. Regeringarna måste öka sina investeringar under en kris, det är ett effektivt sätt att lösa kriserna. Ekonomer som Krugman och Stiglitz har visat att åtstramningspolitik under en kris är det en garanti för att man inte löser den.

– Tron på att marknaden löser problemen är inte vetenskap, det är just bara en trosföreställning

Arbetsväljare

Det är bland arbetsväljarna SP har avancerat närmast sensationellt de sista åren – och bland invandrarna. Förut hade socialdemokraterna närmast hegemoni bland facken, men de släppte de banden under en liberal period, nu har SP ett minst lika stort inflytande hos dem som socialdemokraterna.

Dessutom har man tagit väljare från Geert Wilders främlingsfientliga Frihetsparti som backat i opinionsundersökningarna. Det var det partiet vars avhopp från regeringen ledde fram till nya valet den 12 september. Många av Wilders väljare tillhör den underprivilegerade grupp som också röstar på SP.

Den metodik SP har använt är att noga granska de löften Frihetspartiet gjorde innan valet och som sedan inte uppfyllts när de hamnade i regeringen. Det handlar om förbättringar i välfärdsprogrammet som SP granskat i en vitbok där man kunnat konstatera att inget av detta genomförts.

SP har föreslagit en allians mellan facken, Gröna Vänstern och Socialdemokraterna. De två första är positiva medan Socialdemokraterna vill hålla alla dörrar öppna.

– Min mormor sa att då blir man förkyld.

Vad som kommer att hända efter valet är mycket oklart, det brukar ta flera månader i Holland att utse en ny regering. Där finns inte samma blockpolitik som i Sverige, det gäller att hitta en koalition som kan få majoritet. Tiny Kox utesluter inte något parti, utom Frihetspartiet, så verkar alla de andra partierna också tycka.

– Det normala är sedan att det största partiet i den koalitionen får premiärministerposten. Det har gjorts flera olika opinionsundersökningar. Vi har fått mellan 29 och 38 mandat i de undersökningarna, i tre av fyra är vi störst. Tidigare har socialdemokraterna och kristdemokraterna misslyckats som regeringsledare. Nu menar alla att vi blir valets vinnare, då är det självklart att vi hamnar i regeringen.

Mer om SP

[Holländska vänstern ignorerar rasismen](#) (ur *Flamman* 2010)